

Topográfiai Kerekasztal megbeszélés

2009. október 6-án a MFTTT Topográfiai Szakosztálya kezdeményezésére a polgári és katonai topográfia jeles szakemberei, irányítói, az oktatási intézmények és vállalkozók elismert képviselői kerekasztal beszélgetés keretében megvitatták a szakma jelenlegi helyzetét. A kerekasztal megbeszélést *dr. Alabér László*, a Topográfiai Szakosztály elnöke vezette.

A kerekasztal résztvevői megállapították, hogy az állami magyar topográfiai térkép készítés, a térképek iránti kereslet és értékesítés jelentős mértékben visszaesett. Ennek számos oka van. Nem sikerült megvalósítani a kb. 10 évvel ezelőtt indított Magyar Topográfiai Programot (MTP), mivel a tervezett magas költségfedezetet egyik kormány sem vállalta fel. Valószínű ebben közrejátszott az is, hogy szakmai területünkön nem volt elég meggyőző erejű a háttér biztosításához szükséges lobby tevékenység. Számos program egyszerűsítéssel, módosítással igyekezett mind a katonai, mind a polgári térképészet ezen a hiányon segíteni. A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló törvény (Fttv.) hiába írta elő, hogy az állami feladatok végrehajtásához a mindenkorai költségvetési törvényben kell forrást biztosítani, ez mind a mai napig elmaradt (vagyis a mindenkorai kormány mulasztásos törvénysértést követ el). Különböző – több-kevesebb sikerrel járó – pályázatokkal igyekeztünk pénzügyi forrást biztosítani az elmaradt feladatok végrehajtására, amelyek csak rész-eredményekhez vezettek.

Lényegében leállt a kutatási tevékenység, amely a szükségessé vált technológiai váltást szakmailag kellően megalapozott, kidolgozott szabályzatokkal segítette volna elő. Erősen lecsökkent a szakmai műhelymunka. Topográfusaink nehezen szabadultak az elmúlt években igen sikeresnek bizonyult, szép topográfiai termékek eredményező hagyományos analóg technológiától, és az

ezzel járó tömbös felújítási gyakorlattól, amely nem követte elég rugalmasan a terepen végbe ment jelentősebb változásokat. Ez pedig hátráltatta a lobby tevékenység hatékonyságát is.

Az Fttv.-ben előírt Térképellátási Koordinációs Bizottság (TéKoB) nem töltötte be feladatát, tevékenységének eredményeként sem sikerült elérni, hogy a különböző tárcák összevontan, központilag biztosították volna a forrást a térinformatika geometriai alapjait jelentő topográfiai térképek fejlesztéséhez és egyben olyan együttműködési feltételeket alakítottak volna ki, amely a különböző tárcákhoz tartozó adatgazdák által koordináltan végrehajtott adatgyűjtés cseréjével költségkímélő módon biztosította volna adatbázisaink folyamatos frissítését. Az INSPIRE uniós irányelveihez kapcsolódó hazai változások és a Nemzeti Geoinformatikai Tanács megalakítása (a TéKoB helyett) talán segítenek átjutni ezen a holtpontra. Ahhoz azonban, hogy a változás bekövetkezzen a döntéshozó politikusok számára egyértelműen és világosan meg kell fogalmaznunk az elérendő célokat és azok nemzetgazdasági kihatásait. E nélkül a honi topográfia nem lesz képes a mélypontjáról kimozdulni.

Az egységes szakmai koncepció hiányát többen is megemlítették, jelezve azt, hogy ez párosul

Az ankét résztvevői

a kutatással foglalkozó műhelymunkák drasztikus csökkenésével, bár bizonyos szinten azért folynak ezen a téren is törekvések és születnek részeredmények. A kidolgozandó stratégiának nem csak a szakmai követelményekre és szabványokra, hanem a költségekre, a végrehajtásra és ellenőrzésre, a műszaki átvételre és a szolgáltatásra is ki kell terjednie.

Az állami alapmunkák finanszírozásának ágazati problémájára átmeneti megoldást jelenthet a díjtörvény és az adatszolgáltatási díjakat szabályozó rendeletek módosítása, de gyökereiben csakis a költségvetési finanszírozás jelenthet megoldást, ahogyan ezt más európai országokban is teszik.

A jelenlegi szolgáltatási formákat és a termékeinket át kell gondolni, ugyanis azok nem célozzák meg a széleskörű felhasználói rétegeket és ezért van az, hogy egyes internetes portálok, mint pl. a Google ismertebbek a lakosság körében. Felvetődött, hogy valójában nem is topográfiai térképeket kellene készíteni, hanem egy egységes geometriai rendet kell biztosítani a szakirányú felhasználók részére úgy, hogy ezt a civil szféra is hasznosítani tudja.

Tanulnunk kell a Magyar Topográfiai Program korábbi hibáiból és át kell tudnunk értékelni a topográfia jelenlegi helyzetét, és egy éles paradigmaváltásra van szükség a szakmán belül. Többen felvetették, hogy a politikai támogatás hiánya mellett az elmúlt 12 év szakmai gyengesége is okolható a jelenleg kialakult kritikus helyzetért. Amennyiben a magyar topográfia válsága továbbra is elhúzódik akkor féltő, hogy a szakemberek pályaelhagyók lesznek, ami a topográfiai programok folytatását nagymértékben lefékezheti. Az oktatás terén egyelőre kielégítő a helyzet, de ez nem tudja máról holnapra pótolni a kieső nagy gyakorlattal rendelkező szakembergárdát.

Végezetül a kerekasztal résztvevői megállapították, hogy a jelenlegi topográfiai térkép készítésének koncepcióját gyökeresen át kell gondolni, és széleskörű lobbizással nem csak a problémáinkat kell megismertetni a döntéshozókkal, hanem fel kell tudni vázolni egy nemzetgazdaságilag is hasznosítható jövőképet. Abban azonban nem történt megállapodás, hogy ki, mivel és hol fog bekapogtatni ezzel az új koncepcióval.

Herczeg Ferenc – Winkler Péter

MFTTT FELHÍVÁS

Tisztelt Tagtársak!

A Geodézia és Kartográfia
132 oldalas jubileumi különszáma
1000,- Ft+ÁFA áron
a Társaság titkárságán
– előzetes egyeztetés alapján –
megvásárolható.

Érdeklődni
Kenderes Dóra
ügyvezető titkárnál lehet.

Telefon: 201-86-42,
e-mail: mail.mfttt@mtesz.hu.